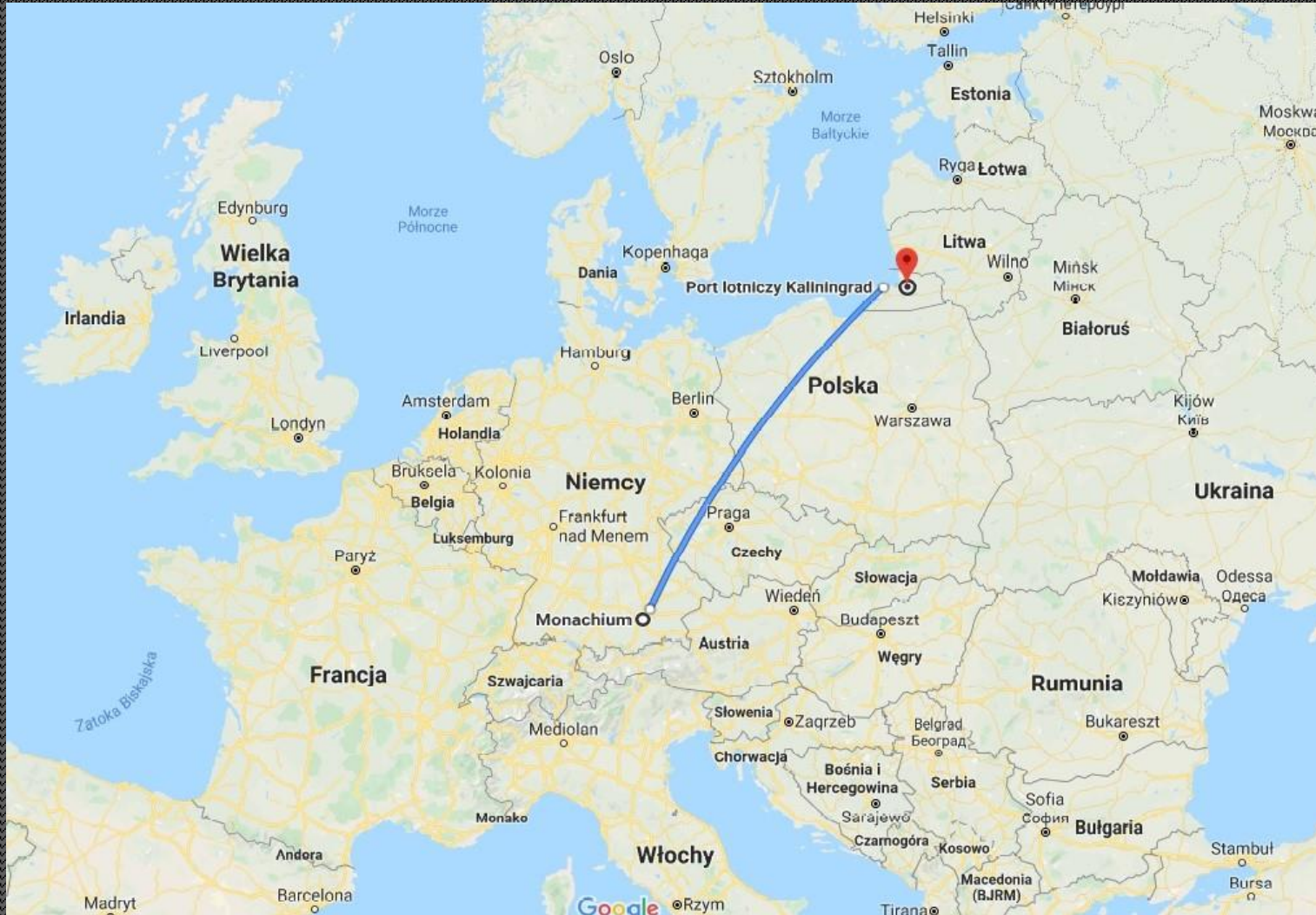

Między Bawarią a Prusami Wschodnimi. Związki geograficzne, historyczne i kulturowe a współczesne postrzeganie dziedzictwa ziem pruskich

Dr hab. Izabela Lewandowska prof. UWM
Instytut Historii i Stosunków Międzynarodowych
Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

Dystans geograficzny, historyczny i kulturowy

Dane statystyczno-geograficzne

Bawaria	Prusy Wschodnie
Dolna Frankonia (Würzburg), Górna Frankonia (Bayreuth), Środkowa Frankonia (Ansbach), Szwabia (Augsburg), Górny Palatynat (Ratyzbona), Górna Bawaria (Monachium), Dolna Bawaria (Landshut)	Polska – województwo warmińsko-mazurskie (Olsztyn, Elbląg, Ełk) Rosja – Obwód Kaliningradzki (Kaliningrad) Litwa – Okręg Kłajpedy (Kłajpeda)
70.500 km ²	P – 24.173 km ² , R – 15.125 km ² , L – 5.209 km ² ≈ 44.509 km ²
12,8 mln	P – 1,4 mln, R – 955.000, L – 337.000 ≈ 1,43 mln
Alpy Bawarskie ze szczytem Zugspitze (2962 m n.p.m.); Przedgórze Alpejskie z licznymi jeziorami; Średniogórze Wschodniobawarskie z pierwszym w Niemczech parkiem narodowym; Progi Szwabsko-Frankońskie	Wybrzeże Morza Bałtyckiego z zatokami i mierzejami; Wielkie Jeziora Mazurskie; Nizina Staropruska
Dunaj, Men	Łyna, Pregoła, Niemen
Rolnictwo, przemysł motoryzacyjny, turystyka	Rolnictwo, rybołówstwo, przemysł stoczniowy, turystyka

Związki historyczne i kulturowe – zakon krzyżacki

Konrad von Feuchtwangen (1230–1296)

Siegfried von Feuchtwangen (1273–1311)

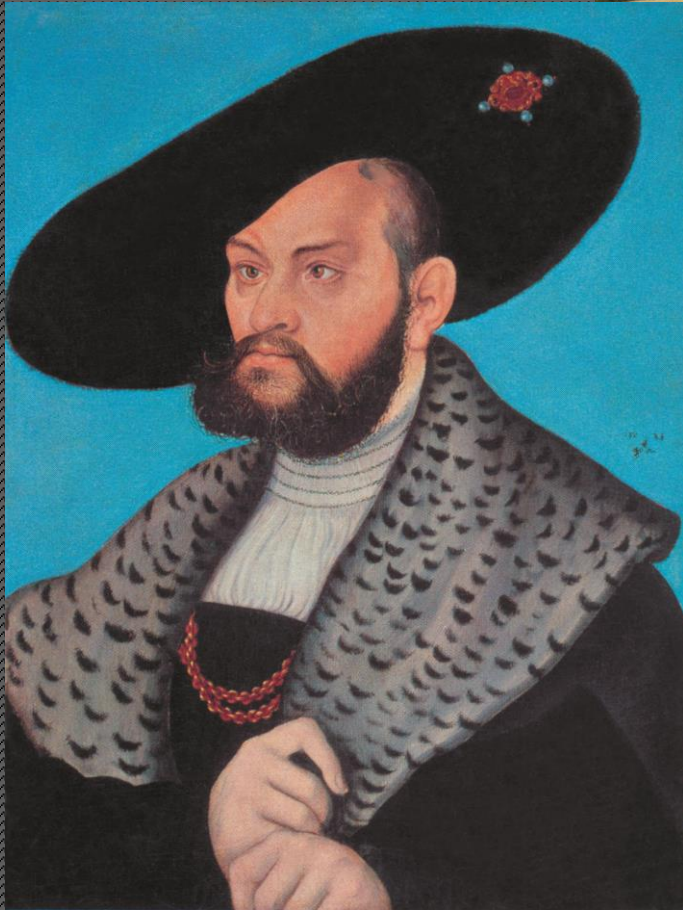
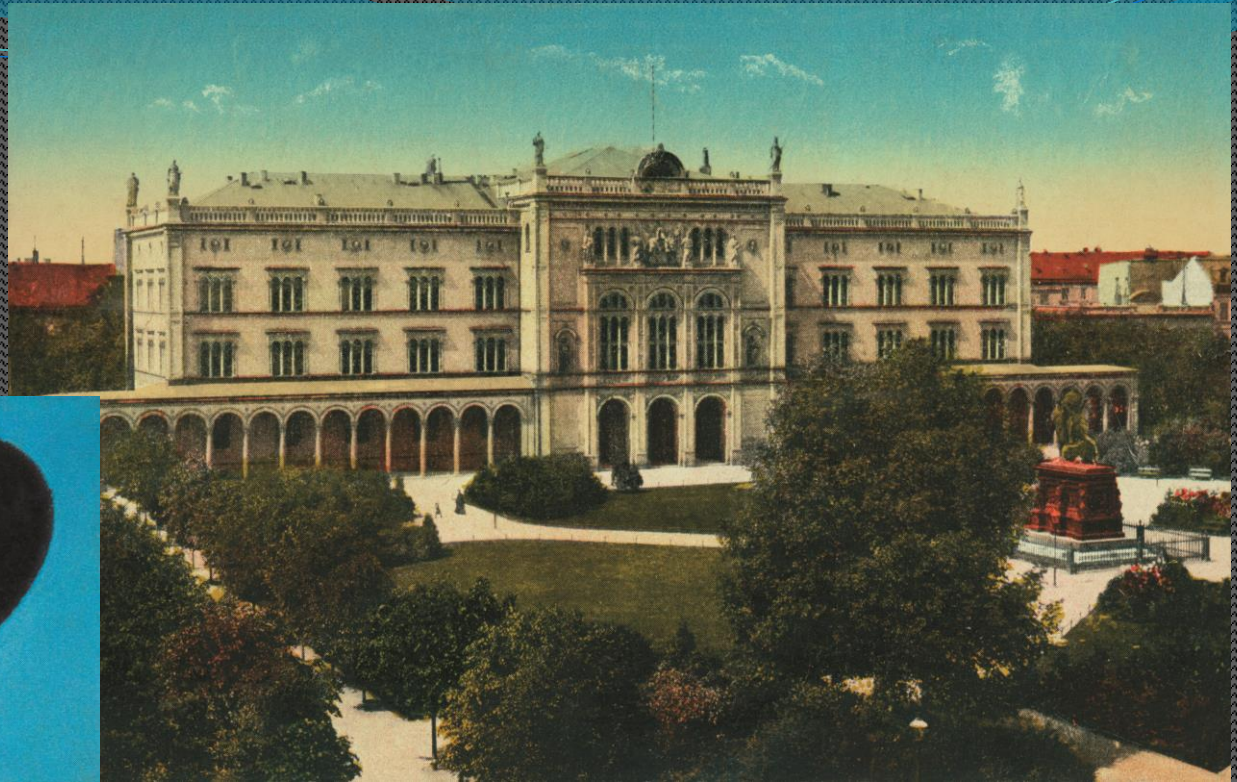

CONRADVS ab Erlichshausen S. Ordini per Capitulum proficatur 1331. Eugenio IV Summo Pontifice et Friderico IV. Romani Imperatore insignis modestus Princeps nil nisi pacem cum exteriori et Concordiam cum Confratribus et subditis intendit. sed orta statim ratione prostandi homoz; Contentio, que tamen etiam composita: cum Vladislao III. Poloniae Rege sinceram amicitiam coluit. in cuius signum hi duo Principes mutuo se se contra Thorna et Brachoz; excepere: Hollandos et Selandos ab illatum S. Ordini damnum urg. ad eius restitutionem in bannum declarari fecit: suscitati propemodum a populo tumultus delectato Elbinga Conventu mirā prudentiā impedivit: sed tamen neq; discrepantes Confratrum animos adunare. nec foedus contra S. Ordinem a potentioribus Borussia Civitatibus suis protectione Carissimi Poloniae Regis initum dirumpere potuit. cui optimus Princeps ita indoluit. ut in fine Anni 1349. lethali morbo corruptus ad superos abierit. qui sicut ultimis unversam Prussia tenuit sic quoq; ultimis M. Magistrorum reconditoris illatus Mariopoli. i.

Konrad von Erlichshausen (1390/1395–1449)

Ludwig von Erlichshausen (1415–1467)

Albrecht von Hohenzollern
(1490–1568)

Georg Friedrich
(1539 –1603),
administrator Prus

Wappen des Markgrafen Georg Friedrich d. Ä.

Okres reformacji

Andreas Hosemann, zwany Osiander (1498–1552), ojciec pruskiej reformacji

Johannes Gramann, zwany Poliander (1486–1541) teolog i kaznodzieja, określany „Pruskim Orfeuszem”

Paul Hoffer, zwany Speratus
(1484–1551) teolog i kaznodzieja,
pierwszy protestancki biskup
Pomorza

Sebastian Brotsorg, zwany
Artomedes (1544–1602),
poeta reformacji

Blasius Berwart (1530–1589),
architekt i budowniczy

Johann Philipp Pfeiffer
(1645–1695), teolog reformacji

Między romantyzmem a pragmatyzmem

Ernst Theodor Amadeus Hoffmann (1776–1822), poeta, pisarz epoki romantyzmu, prawnik, kompozytor, rysownik i karykaturzysta

Königsberg i. Pr.

Botanischer Garten mit Zoologischem Museum

August Friedrich
Schweigger (1783–1821),
naukowiec, botanik,
pierwszy dyrektor Ogrodu
Botanicznego w Królewcu

Leipzig:
F. A. Brockhaus.
1845.

Johann Friedrich
Dieffenbach (1792–
1847), naukowiec,
lekarz, ojciec chirurgii
plastycznej

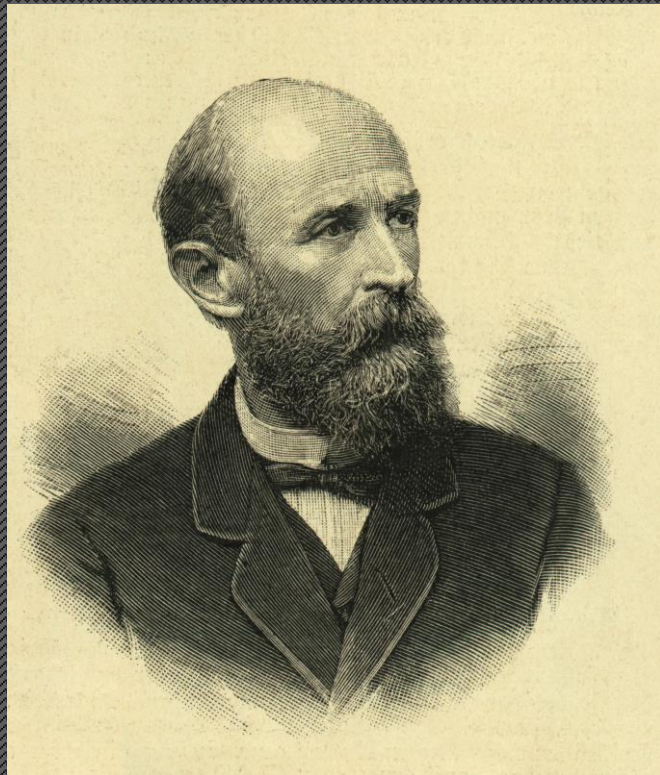
Die
Operative Chirurgie

von

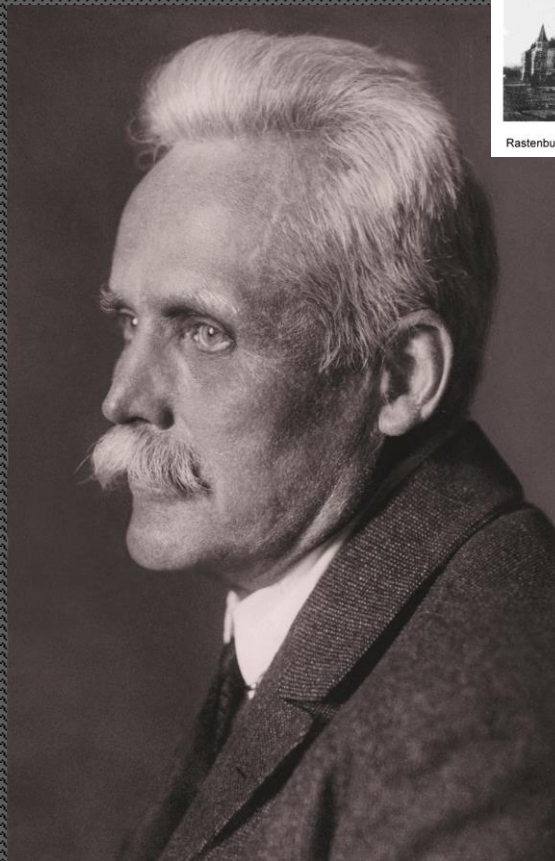
Johann Friedrich Dieffenbach.

Erster Band.

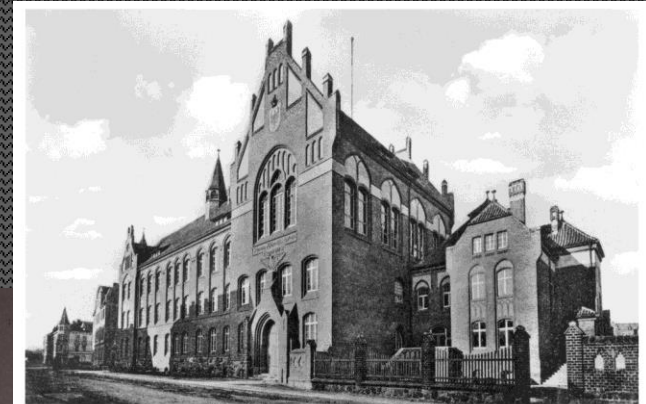
Naukowcy XIX i XX wieku

Gustav Friedrich
Wilhelm Fleischmann
(1837–1920),
agronom

Wilhelm Carl Werner
Wien (1864–1928),
laureat Nagrody
Nobla z fizyki

www.Bildarchiv-Ostpreussen.de 006468 / R Sch1, 2
Rastenburg, Kreis Rastenburg, MT19094-0. Wilhelmstraße 6-8, Herzog-Albrechts-Schule, Bauarbeiten. (1907), ©

Wiek XX

- **1945** - bawarscy żołnierze 7 monachijskiej Dywizji Piechoty i 4 Dywizji Panczernej z Würzburgu i Bambergu, pomagali w ewakuacji z Prus Wschodnich
- Pod koniec **1945** r. Bawaria liczyła 6,5 miliona ludności rodzimej oraz 1,5 miliona osób przesiedlonych i cudzoziemców – z Prus Wschodnich i Zachodnich 4%
- **1953** - paragraf 96 Federalnej Ustawy o Uchodźcach i Wypędzonych uznał utrzymanie, zachowanie i przekazywanie dziedzictwa kulturowego niemieckich obszarów przesiedleńczych za obowiązek krajowy
- **1971** - w Monachium założono Fundację Prus Wschodnich i Zachodnich
- **1978** - Wolne Państwo Bawarskie przejęło patronat nad dawnymi mieszkańcami Prus Wschodnich i ich dziedzictwem

Centrum Kultury Prus Wschodnich w Ellingen

Różnice w doborze postaci

Wspólne dla niemieckiej i polskiej kultury są postaci:

Mikołaja Kopernika, Johanna Gottfrieda Herdera, Ernsta Wiecherta

W Centrum Kultury przedstawiani są ponadto:

Immanuel Kant,
Friedrich Wilhelm Bessel,
Simon Dach,
Ernst Theodor Amadeus Hoffmann,
Wilhelm Wien,
Eduard von Simson,
Hermann Sudermann,
Elisabeth Boehm,
Käthe Kolwitz,
Agnes Miegel,
Johannes Bobrowski i in.

Na Warmii i Mazurach prezentowane są nieznane w Niemczech postaci:

bp Marcin Kromer,
bp Stanisław Hozjusz,
bp Ignacy Krasicki,
Gustaw Gizewiusz,
Krzysztof Celestyn Mrongowiusz,
Wojciech Kętrzyński,
Seweryn Pięńżny
Karol Małek,
Emilia Sukertowa-Biedrawina,
Hieronim Skurpski,
Maria Zientara-Malewska i in.

Wnioski i propozycje badawcze

- W Niemczech Prusy Wschodnie postrzega się jako jeden spójny region, zaś na Warmii i Mazurach prezentuje się w zasadzie tylko południową, polską, część Prus Wschodnich, podobnie jak w Kaliningradzie – część północną.
- Potrzeba jest pogłębionej analizy wystaw muzealnych i sposobów prezentacji muzealnych w Olsztynie, Królewcu, Kłajpedzie, a także w innych muzeach i instytucjach niemieckich, jak np. Muzeum Prus Wschodnich w Lüneburgu.
- Wyjaśnienie polityki historycznej odnoszącej się do Prus Wschodnich, jak też sposobów kładzenia akcentów na prezentację historii i dóbr kultury z tego obszaru.